

РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ В ПОРЯДКУ ПОЗОВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

У порядку позовного провадження розглядаються справи про розірвання шлюбу у випадках, коли один із подружжя:

заперечує проти розірвання шлюбу

ухиляється від подання спільної заяви подружжя до органу реєстрації актів цивільного стану чи суду

Провадження у справі відкривається судом на підставі **позовної заяви**, поданої одним із подружжя у встановленому порядку.

Позовна заява подається до **суду загальної юрисдикції** за зареєстрованим місцем проживання/перебування позивача або за домовленістю за місцем проживання/перебування позивача/відповідача.

Суд з'ясовує фактичні взаємини подружжя, дійсні причини позову про розірвання шлюбу, бере до уваги наявність малолітньої дитини, дитини-інваліда та інші обставини життя подружжя.

Суд постановляє рішення про розірвання шлюбу, якщо буде встановлено, що подальше спільне життя подружжя і збереження шлюбу суперечило б інтересам одного з них, інтересам їхніх дітей, що мають істотне значення.

ВАРТІСТЬ: за подання позовної заяви про розірвання шлюбу в порядку позовного провадження особа повинна сплатити судовий збір у розмірі

0,4

розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб

(підпункт 3 пункту 1 частини другої статті 4 Закону України «Про судовий збір») крім випадків, коли особа звільнена від сплати судового збору.

СТРОК ДЛЯ ПРИМИРЕННЯ

У справі про розірвання шлюбу суд може **зупинити розгляд справи і призначити подружжю строк для примирення**, який не може перевищувати шести місяців (частина п'ята статті 191 Цивільного процесуального кодексу України).

Вжиття судом заходів щодо примирення подружжя застосовується у випадку відсутності згоди одного з них на розірвання шлюбу за ініціативою однієї зі сторін або суду у формі відкладення розгляду справи слуханням та надання сторонам строку на примирення (пункт десятий Постанови Пленуму Верховного Суду України від 21 грудня 2007 року № 11 «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя»).

Якщо після закінчення призначеного судом строку примирення подружжя не відбулося і хоча б один із них наполягає на припиненні шлюбу, суд вирішує справу по суті.

КОЛИ ПОЗОВ ПРО РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ НЕ МОЖЕ БУТИ ПРЕД'ЯВЛЕНИЙ?

Позов про розірвання шлюбу **не може бути пред'явлений** будь-ким із подружжя у випадках:

вагітності дружини

протягом одного року після народження дитини

ВИНЯТКИ:

1) позов може бути подано у разі, коли один із подружжя вчинив протиправну поведінку, яка містить ознаки **злочину, щодо другого з подружжя або дитини** (право на розірвання шлюбу за таких обставин не пов'язується з винесенням судом обвинувального вироку);

2) позов про розірвання шлюбу протягом вагітності дружини може бути подано, якщо **батьківство зачатої дитини визнане іншою особою** у встановленому порядку шляхом подання заяви про визнання батьківства;

3) чоловік або дружина мають право пред'явити позов про розірвання шлюбу до досягнення дитиною одного року, якщо:

батьківство щодо дитини визнане іншою особою;

за рішенням суду відомості про батька дитини виключено із актового запису про народження дитини.

НОРМАТИВНА БАЗА

- + Сімейний кодекс України
- + Цивільний процесуальний кодекс України
- + Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану»
- + Наказ Міністерства юстиції України від 18 жовтня 2000 року № 52/2 «Про затвердження Правил державної реєстрації актів громадянського стану в Україні»
- + Декрет Кабінету Міністрів України від 21 січня 1993 року № 7-93 «Про державне мито»
- + Постанова Пленуму Верховного Суду України від 21 грудня 2007 року № 11 «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя»

Найближчий місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги / бюро правової допомоги

Дізнатися адреси центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги / бюро правової допомоги

ЄДИНИЙ КОНТАКТ-ЦЕНТР
[0 800 213 103]

цілодобово • безкоштовно у межах України

[www.legalaid.gov.ua]

Координаційний центр з надання правової допомоги

МІНІСТЕРСТВО
ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

ПРОЕКТ «ДОСТУПНА ТА ЯКІСНА ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ»

Canada

БЕЗОПЛАТНА
ПРАВОВА
ДОПОМОГА

Порядок РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ

ПРИПИНЕННЯ ШЛЮБУ ВНАСЛІДОК ЙОГО РОЗІРВАННЯ

Шлюб може бути припинено внаслідок смерті одного з подружжя або оголошення його померлим та у результаті його розірвання, яке здійснюється за ініціативою одного з подружжя або за їх спільною заявою. Шлюб припиняється внаслідок його розірвання:

за спільною заявою
подружжя або одного
з них
(статті 106, 107
Сімейного кодексу
України (далі – СКУ));

за спільною заявою
подружжя (або за
позовом одного з
подружжя) на підставі
рішення суду
(статті 109, 110 СКУ).

РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ У ПОЗАСУДОВОМУ ПОРЯДКУ

I. За спільною заявою подружжя: проводиться органом державної реєстрації актів цивільного стану (далі – РАЦС) за місцем проживання подружжя або одного з них за умови:

- 1) подружжя **не має дітей**;
- 2) **жоден із подружжя не заперечує** проти його розірвання.

Шлюб розривається незалежно від наявності між подружжям майнового спору.

Якщо один із подружжя через поважну причину не може особисто подати заяву про розірвання шлюбу, нотаріально засвідчену або прирівняну до неї заяву від його імені може подати другий із подружжя.

II. За заявою одного з подружжя: проводиться РАЦС за місцем проживання подружжя або одного з них, якщо другий із подружжя:

- 1) визнаний безвісно відсутнім;
- 2) визнаний недієздатним.

ПЕРЕЛІК НЕОБХІДНИХ ДОКУМЕНТІВ

- + заява про розірвання шлюбу;
- + свідоцтво про шлюб;
- + копія рішення суду (витяг із рішення суду) про визнання другого з подружжя безвісно відсутнім чи недієздатним (у випадку розірвання шлюбу за заявою одного з подружжя).

Той із подружжя, який бажає відновити своє **дошлюбне прізвище**, повинен письмово заявити про це у РАЦС під час державної реєстрації розірвання шлюбу.

ВАРТІСТЬ: за реєстрацію розірвання шлюбу справляється **державне мито** у розмірі:

0,05

0,03

неоподаткованого мінімуму доходів громадян

за взаємною
згодою подружжя,
яке не має
неповнолітніх дітей

з особами, визнаними
в установленому порядку
безвісно відсутніми
або недієздатними

(підпункт «б» пункту 5 статті 3 Закону України
«Про державне мито»).

СТРОК РОЗГЛЯДУ

РАЦС складає актовий запис про розірвання шлюбу після спливу

одного місяця

від дня подання такої заяви, якщо вона не була відкликана, та видає свідоцтво про розірвання шлюбу. У разі розірвання шлюбу РАЦС шлюб припиняється у день реєстрації розірвання шлюбу.

У разі якщо подружжя через поважну причину не може з'явитися до РАЦС для державної реєстрації розірвання шлюбу у встановлений для них день, строк такої реєстрації на письмове прохання подружжя може бути перенесений на інший день. При цьому строк такого перенесення не може перевищувати одного року з дня подання заяви (абзац перший частини четвертої статті 15 Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану»).

Якщо **подружжя не з'явилося** для проведення державної реєстрації розірвання шлюбу і не повідомило про причину неявки протягом трьох місяців з дня подання відповідної заяви, **заява втрачає чинність**.

Якщо один із подружжя через поважну причину не може з'явитися для державної реєстрації розірвання шлюбу, він може під час подачі заяви про реєстрацію розірвання шлюбу або впродовж місяця письмово повідомити РАЦС про згоду реєстрації розірвання шлюбу за його відсутності та зазначити місцезнаходження РАЦС, до якого слід надіслати свідоцтво про розірвання шлюбу. У разі надсилання письмового повідомлення підпис на ньому того з подружжя, який не може з'явитися, повинен бути нотаріально засвідчений.

Майнові та інші спори між подружжям, що виникли з шлюбу та залишилися невирішеними на момент його розірвання, можуть бути розглянуті судами загальної юрисдикції **у порядку позовного провадження** за позовною заявою, поданою одним із подружжя.

РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ В СУДОВОМУ ПОРЯДКУ

У випадку коли:

подружжя має
неповнолітніх дітей

один із подружжя
заперечує проти
розірвання шлюбу

шлюб може бути розірваний **лише у судовому порядку**.

Справи про розірвання шлюбу розглядаються районними, районними у містах, міськими та міськрайонними судами.

У разі розірвання шлюбу судом шлюб припиняється у день набрання чинності рішенням суду про розірвання шлюбу. Якщо шлюб розривається через суд, **свідоцтво про розірвання шлюбу не видається**.

РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ У ПОРЯДКУ ОКРЕМОГО ПРОВАДЖЕННЯ

У порядку окремого провадження розглядаються справи про розірвання шлюбу:

за спільною
заявою
подружжя,
яке має дітей

за заявою будь-кого
з подружжя, якщо один
з нього засуджений
до позбавлення волі

Справа про розірвання шлюбу за заявою особи, засудженої до позбавлення волі, може бути розглянута судом за участю представника такої особи.

При розірванні шлюбу за спільною заявою подружжя обов'язковою є **наявність згоди** між дружиною та чоловіком щодо розірвання шлюбу.

Суд постановляє рішення про розірвання шлюбу, якщо буде встановлено, що **заява про розірвання шлюбу відповідає дійсній волі** дружини та чоловіка і що після розірвання шлюбу не будуть порушені їхні особисті та майнові права, а також права їхніх дітей.

ДОГОВОРИ, ЯКІ ПОДРУЖЖЯ ПОДАЄ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СПРАВИ ПРО РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ

I. Разом зі спільною заявою в порядку окремого провадження подружжя, яке має дітей, має право подати до суду заяву про розірвання шлюбу разом із **письмовим договором** про те:

- + з ким із них будуть проживати діти;
- + яку участь у забезпеченні умов їхнього життя братиме той із батьків, хто буде проживати окремо;
- + умови здійснення ним права на особисте виховання дітей.

II. Договір між подружжям про **розмір аліментів на дитину** має бути **нотаріально посвідчений** та передбачати:

- + способи виконання батьками обов'язку утримувати дитину тим із них, хто проживає окремо від дитини;
- + порядок, умови та форми (грошова і (або) натуральна) надання утримання одним із батьків.

У разі невиконання цього договору аліменти можуть стягуватися на підставі **виконавчого напису нотаріуса**.

ВАРТІСТЬ: за подання заяви про розірвання шлюбу в порядку окремого провадження особа повинна сплатити судовий збір у розмірі

0,2

розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб

(підпункт 4 пункту 1 частини другої статті 4 Закону України «Про судовий збір») крім випадків, коли особа звільнена від сплати судового збору.

СТРОК РОЗГЛЯДУ

Суд постановляє рішення про розірвання шлюбу після спливу

одного місяця

від дня подання заяви. До закінчення цього строку дружина і чоловік **мають право відкликати заяву** про розірвання шлюбу.